

ראה (324)

לְשִׁכְנוּ תְדַרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה (יב.ה)

פתח בלשון רבים "לְשִׁכְנוּ תְדַרְשׁוּ", וסיים בלשון יחיד: "לְשִׁכְנוּ תְדַרְשׁוּ". מובא ב"שלמה חדשה": איתא (סוכה מא.): "ציון היא דורש אין לה", מכלל דבעיא דרישה. ומהי הדרישה? אמרו חז"ל (יומא ט): מקדש שני מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם. אם כן צריך לדרוש ולזכור דבר זה, שתהא בהם אחדות ולא שנאת חנם. כנאמר במתן תורה (שמות יט.ב): "ויחן שם ישראל", "ויחן" לשון יחיד, כאיש אחד בלב אחד. וזהו "לְשִׁכְנוּ תְדַרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה", לשון יחיד, לרמז שכדי שיכון המקדש צריך שיהיו באחדות ולא תהא בהם שנאת חנם. רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

פי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה (יב. ט)
כתב תלמיד רבינו יונה בביאור על הרי"ף (ברכות ג.): היוצא מבית הכנסת אל יפסע פסיעה גסה. הטעם מפני שנראה כמי שיוצא מן הטורח אל המנוחה. והוא היפך, שבית התפילה הוא מקום המנוחה ויש לו לשמוח בשיבתו בה, וכן אמרו חז"ל: "פי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה", מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים (מגילה י), הנה שהמקומות שהיו מקרבים בהם הקרבנות ומתפללין בהם נקראים מנוחה ונחלה. כתב החרדים: כשם שצריך להתחזק לקבוע דירתו בארץ ישראל, כך למעלה מזה צריך להתחזק לקבוע רוב יומו ולילה בבית הכנסת ובבית המדרש, ויראה לו מרגוע ומנוחה ושמחה, כמו שאמרו החכמים: "בתי כנסיות ובתי מדרשות פרס הצדיקים ומאסר הרשעים".

ספר "להתעורר באהבתך"

שכר בעולם הזה על הנהגה לפני משורת הדין
שָׁמַר וְשָׁמְעָה אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַמַּעַן יֵיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד עוֹלָם פִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ (יב.כח)

אמרו חז"ל: שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט:). מתן שכרן של מצוות איננו בעולם הזה אלא לעתיד לבוא, בעולם הגמול, וכך דרשו חז"ל (ערובין כב.): מאי דכתיב (דברים ז. יא) "אשר אנכי מצוך היום לעשותם", היום לעשותם, ולא למחר לעשותם, היום לעשותם, למחר לקבל שכרם. אמנם, כל זה רק כשמקיים האדם על פי שורת הדין, אבל מצוות שמקיים האדם לפני משורת הדין, אף הקב"ה נוהג עימו לפני משורת הדין ומשלם שכרו גם בעולם הזה. ומנין שיש לנהוג לפני משורת הדין? בגמרא (ב"מ טז: ועוד) מצינו שסמכוהו עם הפסוק "ועשית הישר והטוב" (דברים ו. יח). מעתה מתפרש הכתוב כך: "שָׁמַר וְשָׁמְעָה",

ושכר בעולם הזה [שמור לשון "ואביו שמר את הדבר" (בראשית לז. יא)]. כל זאת אם "אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם, אִם תִּנְהַג כְּדִין וְתִשְׁמֹר עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה. אֲבָל "לַמַּעַן יֵיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד עוֹלָם", תִּקְבַּל גְּמוּלָה וְשִׂכָר גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, "פִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר", אִם תִּנְהַג לִפְנֵי מִשׁוֹרַת הַדִּין.

ספר "ומתוק האור"

נסיון נביא השקר

פִּי יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נְבִיא או חֵלֶם חֲלוֹם... פִּי מְנַסֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ (יג. ב-ד)

ביאור ההדגשה בפסוק: "פִּי מְנַסֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ", נראה, שהנה בספרו של רבי מנשה בן ישראל ז"ל "גשמת חיים", כתב לבאר את ההבדלים שבין פעולות הנעשות ע"י כוחות של כישוף לבין פעולות הנעשות ע"י כוחות הקדושה, ואחד מהם הוא שהכישוף כוחו יפה רק במה שישנו על הארץ, להביאו ממקום למקום או לשנותו מצורה אחת לצורה אחרת וכדומה, אבל אין לו כח לעשות שום ענין מן השמים, כגון להחיות מתים שצריך להביא את הנשמה מלמעלה, או להוריד אש מן השמים. פעולות מעין אלו אין בכוחו לפעול. והנה רש"י פירש, 'שאות או מופת', הכוונה אות משמים, וא"כ בהכרח שאינו יכול להיות כישוף, וכשיראו זאת עם ישראל יתפעלו מהיכן יש לו כח כיון שאינו כישוף, ועל זה נאמר: "פִּי מְנַסֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ", ונתן לו גם חלק מכח הקדושה. רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

וְהַחֲסִידָה וְהַאֲנָפָה לְמִינָהּ (יד. יח)

למה נקרא שמה חסידה? מפני שעושה חסד עם חברותיה (רש"י פרשת שמיני). חכמינו אמרו, כי העכברים הללו רשעים הם, שלא אחרי אכלם הריהם קוראים גם לחבריהם כי יאכלו גם הם (ירושלמי ב"מ פ"ג). וקשה איפוא, מדוע החסידה שנותנת לחברותיה לאכול נחשב לה הדבר לחסד ובזכות זה הוא נקראת 'חסידה', ואילו העכברים שעושים כמותה, נקראים רשעים? ברם, העכברים מפטמים עצמם באוכל של זרים, ולא די להם בכך אלא שהם קוראים גם את חבריהם לאכול, הרי זו באמת רשעות. אבל החסידה פורסת לחברותיה מחלקה שלה, מן האוכל שנועד בשבילה, וזהו אמנם מעשה חסד. טובה יש לעשות ברכוש עצמי ולא ברכוש הזולת. ספר "מענינה של תורה"

עֲשֹׂר תַעֲשֹׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֵרְעֶךָ (יד. כב)

מוצאים אנו בגמרא (ב"ב לא.) דכל מקום שהכתוב שנה את לשונו פעמיים, היינו כדי ללמד שיש לעשות זאת

הלכה: סעודת שבת קודם חצות היום

נחלקו הפוסקים האם צריך להתחיל סעודה שניה קודם חצות או אפשר גם להתחיל בה אחר חצות. בדעת הרמב"ם שכתב: חייב אדם לאכול שלוש סעודות בשבת אחת ערבית ואחת שחרית ואחת במנחה, משמע שיש לאכול דווקא באלו הזמנים, וא"כ סעודת הבוקר היא קודם חצות היום. (רמב"ם פרק ל' הלכה ט, מגיד משנה שם וכן הביא בשם ספר העתים). כתבו הפוסקים שלכתחילה יש להחמיר, אולם אם לא הספיק לסעוד קודם חצות היום יכול לאכול גם אחר חצות היום. אמנם המשנ"ב (ס' רפח סק"א) הביא בשם הפרמ"ג שמותר לכתחילה לאכול אחר חצות, ובתנאי שטעם קודם התפילה דבר מה, כדי שלא יחשב לתענית, וכן כתב הכף החיים.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה

פתגם: לא יאונה לצדיק כל און, ורשעים מלאו רע

משלי

חקירה: קניין גזילה: עצם ההקנאה רק ע"י היאוש, (והשינוי בא רק כדי לבטל דין באיסורא אתי לידיה), או גם ע"י שינוי הרשות (הוא גם חלק מהקניין) (המידות לחקר ההלכה ג, עיון בלומדות ו) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: בסבר פנים יפות: רבי יצחק איזיק מדזיטשוב היה אומר: מצינו בפרקי אבות: הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. והנה המלה 'בסבר' היא לכאורה מיותרת, שהרי די לומר: בפנים יפות. ברם, חכמינו נתכוונו לומר בזה, שאפילו אם תפגוש אדם שאינו חביב עליך ואינו נוח לך, בכל זאת השתדל להאיר גם לו פנים, כך שהוא יהא סבור כי אתה מקבל אותו בפנים יפות.

ספר "חוד וחלק" חלק ג' (דף קנז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

אפילו מאה פעמים. וכגון מה שדרשו חז"ל בענין שלוח הקן על הפסוק: "שלח תשלח", שצריך לשלוח אפילו מאה פעמים. אך לכאורה, בפסוק שלפנינו "עֲשֹׂר תְּעֹשֶׂר" לא שייך לדרשו שיש לעשר אפילו מאה פעמים, שהרי אמרו (כתובות נ): המבזבז, אל יבזבז יותר מחומש. אכן, יש לדרוש אף על הפסוק שלפנינו באותו הדרך, שהרי אמרו חז"ל: עשר בשביל שתתעשר, ואם כן כשיפריש מעשר בכספו ישוב ויתעשר מחדש, וכן גם מהסכום החדש וחזור חלילה, ונמצאת דרשה זו מתקיימת אף כאן ד"עֲשֹׂר תְּעֹשֶׂר" אפילו מאה פעמים, ולא יבזבז יותר מחומש. ספר "המאור שבתורה"

השָׁמֵר לָךְ פֶּן יִהְיֶה דָּבָר עִם לְבָבְךָ בְּלִיעַל לְאֹמֵר... וְרָעָה

עֵינֶיךָ בְּאַחִידָה הָאֲבִיוֹן (טו.ט)

מהו הלשון "דָּבָר עִם לְבָבְךָ"? יש לומר: אמרו חז"ל (ב"ב י). כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה, וביאר החיד"א בפשטות שהרי אדם זה רואה מה שכתוב בתורה: "כי בגלל הדבר הזה יברכך וכו'", ושנוי בנביאים: "הלא פרוס לרעב לחמך וכו'" ומשולש בכתובים: "וצדקה תציל ממות רודף צדקה וחסד ימצא חיים", וכן יודע מה שדרשו חז"ל במעלות הצדקה, ואם למרות כל אלו הוא מעלים עיניו הרי מורה הוא שאינו מאמין בתורה ובנביאים ובכתובים ובדברי חז"ל, ואינו מאמין לא בשכר ולא בפורענות, ואם כן הרי הוא ככופר וכאילו עובד עבודה זרה! ולמה רק 'כאילו'? זאת אמר רבי חיים ויטאל משום דבכל זאת יש הבדל: כי בעוד שבעבודה זרה אפילו מחשבה רעה מצטרפת, הרי בצדקה אינו נחשב כעבודה זרה אלא כאשר ידבר גם כן, וזאת למדנו מן הפסוק שלפנינו: פֶּן יִהְיֶה דָּבָר עִם לְבָבְךָ בְּלִיעַל, גם "דָּבָר" וגם "לְבָבְךָ" ספר "כמוצא שלל רב"

וְקָרָא עֲלֶיךָ אֵל ה' וְהָיָה כִּךָ חֲטָא (טו.ט)

אמר רבי אלעזר בואו ונחזיק טובה לרמאין שאלמלי הן היינו חוטאין בכל יום שנאמר "וקרא עליך אל ה' והיה כן חטא" (כתובות מח.). מבואר בדברי הגמרא שמחוייבים אנו בהכרת טובה אפילו לאדם רשע ורמאי, משום שסוף כל סוף בזכותו העונש של העלמת נתניה לעניים קל יותר. ולכאורה שואל רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל: מדוע צריך להכיר טובה והלא הם רמאין ולא נתנו לנו עצמנו שום דבר? אלא, עצם זה שבזכותם יש לנו איזו שהיא טובה, צריכים אנחנו להיות מכירי טובה. לא יאומן כי יסופר, כך רואים אנו בחז"ל (יבמות סג): רבי חייא הוא קא מצערא ליה דביתוהו, כי הוה משכח מידי צייר ליה בסודריה ומייתי ניהלה, אמר ליה רב והא קא מצערא ליה למר, אמר ליה: דיינו שמגדלות בנינו ומצילות אותנו מן החטא. לכאורה, הלא כוונתה לטובת עצמה ולמה מחייב הדבר הכרת טובה, אלא מכאן יסוד גדול, עצם זה שאדם נהנה צריך להכיר טובה הטובה וזה מחייב להיות משועבד תמיד אליו. ספר "לחתך עליון"

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr